

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Stanka Gergely ügyvéd (.....) által képviselt
(.....) felperesnek a dr. Slezák Sándor ügyvéd (.....) által képviselt
(.....) I. r. és a dr. Ivanovits Andrea ügyvéd (.....) által képviselt
(.....) II. r. alperes elleni kártérítés iránti perében a Fővárosi Bíróság 2011.
május 24-én kelt 8.G.41.962/2010/12. számú ítéletével szemben a felperes
fellebbezése, valamint II. r. alperes csatlakozó fellebbezése folytán - nyilvános
tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben - II. r. alperes tekintetében
a perköltségre is kiterjedően - megváltoztatja, kötelezi a II. r. alperest, hogy 15
napon belül fizessen meg a felperesnek 1.709.000.760 (egymilliárd-
hétsházakilencmillió-hétsházhatvan) forintot, valamint ezen összeg után 2008. június
18-tól a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó
napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot,
továbbá 15.000.000 (tizenötmillió) forint + áfa összegű első- és másodfokú együttes
perköltséget, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 1.000.000
(egymillió) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

A II. r. alperes által le nem rótt 693.300 (hatszázkilencvenháromezer-háromszáz)
forint másodfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Megállapítja, felperes 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket
az adóhatóságtól visszaigényelhet.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Felperes szervezeti változás (beolvadás) folytán vált 2010. december 31-én a jogutódjává, amely kft. szintén szervezeti változás folytán vált 2009. október 31-én az eredeti felperes, a jogutódjává.)

A II. r. alperes 48/2007.(VII.3.) számon ajánlattételi felhívást tett közzé a magyar intervenció készletből származó gabona belső piacon történő értékesítéséről. A II. r. alperes a kukoricát az I. r. alperessel kötött raktárbérleti szerződés alapján az I. r. alperes szám alatti telepén tárolta. A pályázati kiírás VII. pontja szerint a vevő akkor tesz eleget fizetési kötelezettségének, ha a részére odaítélt árumennyiség ellenértéke a II. r. alperes vezetett számlájára a megadott határidő utolsó napjáig megérkezik. A vevő az eladásra kerülő árumennyiség ellenértékét minden esetben az áru elszállítása előtt köteles a II. r. alperes számlájára átutalni. Amennyiben a vevő a részére odaítélt teljes árumennyiség ellenértékét nem utalja át a megjelölt időpontig, a ki nem fizetett árumennyiség vonatkozásában elveszíti az ajánlat benyújtásakor letétbe helyezett biztosítékot és a ki nem fizetett gabonára nem tarthat igényt. A IX. pont szerint az áru felszabadítására és elszállítására az áru ellenértékének a II. r. alperes számlájára történő beérkezését követően kerülhet sor. Amennyiben az intervenció gabonátételt elnyert sikeres ajánlattevő a kitárolási engedélykérelmet, illetve ahhoz csatoltan a vételár befizetését igazoló számlavezető pénzügyi intézet által kiállított és hitelesített igazolást az intervenció értékesítési osztály részére telefaxon megküldi, a II. r. alperes a kitárolási engedélyt soron kívül kiállítja.

A perben nem álló (.....) vételi ajánlatot nyújtott be 27.948,01 tonna kukoricára, melyet a II. r. alperes 2007. augusztus 13-án a 77/110/1018/2/2007. számú határozatával elfogadott. Felhívta az-t, az áru 1.848.728.665 forint ellenértékének 2007. szeptember 14-ig átutalására a vezetett számlájára azzal, az áru ellenértékének határidőben meg nem fizetése, a ki nem fizetett mennyiség vonatkozásában a gabona intervenció készlet értékesítés tárgyában indult eljárás megszüntetését, valamint az ajánlattételi biztosíték visszatartását vonja maga után. Tájékoztatta arról is, a fizetésre megállapított határidő leteltéig el nem szállított gabona a határidő lejártakor elszállítottak tekintendő, a kockázatviselés a vevőre átszáll.

A II. r. alperes az 1.848.728.665 forintról hét számlát állított ki 2007. szeptember 14-i fizetési határidővel az részére, majd az kitárolás iránti kérelmét és a vételár teljesítéséről szóló banki igazolás telefax útján történt kézhezvételét követően, 2007. augusztus 27-én és 2007. augusztus 31-én, utalva a számla ellenében teljesített befizetésre, összesen 27.948,01 tonna kukoricára kitárolási engedélyeket állított ki 2007. szeptember 14-i elszállítási (kockázatátvállalási) határidővel az részére.

Az az árut az I. r. alperes raktárában hagyta, majd 2007. december 10-én, mint letevő az közraktárral közraktári szerződést kötött 27.400 tonna kukorica művi tárolására 2007. december 10-től 2008. szeptember 20-ig terjedő időre. Az egységárát 56.000 forint/tonna összegben, az összértéket 1.534.400.000 forintban határozva meg. A szerződésben az az áru feletti tulajdonjogáért, a kizárólagos rendelkezési jogáért, továbbá per-, teher- és igénymentességéért szavatolt (12.3. pont). A szerződés szerint az áru átadása az árunak a közraktár általi felszabadításával történik, a közraktár a közraktári jegy átruházása (forgatása) esetén az árut a közraktári jegy utolsó birtokosának adja ki (szabadítja fel), ha az átruházások láncolata alakilag őt igazolja (14.1-2. pont). A tárolás helyeként I. r. alperes telepét jelölték meg.

A perben nem álló, mint közraktár (továbbiakban közraktár) az I. r. alperessel, mint bérbeadóval 2007. november 20-án raktárbérleti szerződést kötött 2007. november 20-tól 2008. október 4-ig tartó időre 27.400 tonna 1.534.400.000 forint összértékű kukorica szám alatti művi közraktározására. A szerződés 10.14. pontjában I. r. alperes tudomásul vette, a tárolótérben elhelyezett áru felett kizárólag a közraktár rendelkezhet, az áru a közraktári jegy mindenkori birtokosát illeti. A 10.17. és 10.18. pont szerint a felszabadított áru kiszolgáltatása, jogos tulajdonosának átadása csak a közraktár írásbeli engedélye alapján történhet.

A közraktár a közraktározott áruról-..... sorszám alatt kiállította a közraktári jegyeket.

Az, mint eladó és a felperesi jogelőd, mint vevő 2008. január 14-én keretszerződést kötött áruk vásárlásáról és visszavásárlási, illetve vevő kijelölési jog alapításáról. A keretszerződésben az „előzmények” címszó alatt a felek rögzítették, az eladó takarmánykukorica termékek forgalmazásával foglalkozó gazdálkodó szervezet, a jelentős készlet lassú értékesítési lehetőségéből eredő problémái megoldása, valamint az ebből eredő veszteségeinek csökkentése érdekében kereste meg a vevőt azzal, az eladatlan árukészleteit a vevő időről-időre vásárolja meg úgy, az eladó részére visszavásárlási, vevőkijelölési jogot biztosítson, de részesedhessen az áruval kapcsolatos értékesítési feltételek jövőbeni alakulásából származó haszonból. A 2. pont értelmében a felek a keretszerződés hatálya alatt esetenként visszavásárlási, illetve vevő kijelölési jogot tartalmazó adásvételi szerződést kötnek. A 2.2. pont szerint az áruk tulajdonjoga az adásvételi szerződés hatálybalépésével száll át a vevőre.

Ugyancsak 2008. január 14-én az, mint eladó és a felperesi jogelőd, mint vevő a keretszerződés alapján adásvételi szerződést kötött, amellyel az felperesi jogelődnek eladta a közraktári jegyek által megtestesített 27.400 tonna kukoricát bruttó 1.709.760.000 forint vételáron, s a közraktári jegyeket üres

forgatmánnyal ellátva a felperesi jogelődre forgatta, s azokat felperesi jogelődnek a szerződéskötés napján átadta.

(Felperesi jogelőd az áru ellenértékét megfizette.)

A felperesi jogelőd 2008. január 14-én értesítette a közraktárt a 27.400 tonna kukorica adásvételéről, a közraktári jegyek ráforgatásáról.

Időközben II. r. alperes észlelte, hogy a vételár nem érkezett meg a számlájára az vevőtől, s 2008. március 6-án kelt levelével I. r. alperest a kitárolás szüneteltetésére kérte, utalva a közte és az közötti, az áru tulajdonjogát érintő vitára.

II. r. alperes 2008. március 19-én kelt levelével tájékoztatta a felperesi jogelődöt arról, mivel az áru kifizetése részére nem történt meg, annak értékesítésére az nem volt jogosult, az jelenleg is a tulajdonát képezi.

2008. április 3-án II. r. alperes igazgatóságán II. r. alperes, felperesi jogelőd, az és a közraktár egyeztetést tartott, amelyen az tartozása kifizetését vállalta.

Felperesi jogelőd 2008. április 4-én levelével, mint az árun kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen tulajdonjogot szerzett vevő felkérte a közraktárt a II. r. alperes által vitatott tulajdonjogi helyzetre tekintettel az áru kiemelt figyelemmel őrzésére.

Felperesi jogelőd 2008. április 16-án a közraktárnál közraktári jegyekkel az árut kiváltotta, az átadás-átvételi jegyzőkönyv szerint a közraktár a közraktári jegyeken szereplő árut a közraktári jegyek jogos tulajdonosa, a felperesi jogelőd (.....) számára felszabadította azzal, az áru kitárolásának időpontja egyeztetés után a felszabadítást követő egy héten belüli időpont.

A jegyzőkönyvet felperesi jogelőd 2008. április 24-én megküldte az I. r. alperesnek, s ajánlatot (szerződéstervezetet) kért az áru további raktározására.

II. r. alperes 2008. április 16-án kelt levelével kérte a közraktárt, tegyen eleget a Krtv. 23.§-ában foglalt kötelezettségének, jelezve, az elleni

büntetőfeljelentés folyamatban van, majd 2008. április 23-án az általa az részére 2007. augusztusában adott kitárolási engedélyeket akként „módosította”, az értékesítési tételek nem kitárolhatók, „a korábbi kitárolási engedélyek hatályukat veszítik”.

(Felperesi jogelőd 2008. április 17-én kelt levelével az szerződésszegésére hivatkozva a keretszerződést 30 nap határidővel felmondta.)

A Rendőrkapitányság 2008. április 18-án kelt határozatával elrendelte az I. r. alperes telephelyén a kukorica lefoglalását azzal, az banki igazolása feltehetően hamis volt, majd 2008. április 30-án kelt határozatával elrendelte a kukorica kiadását II. r. alperes részére azzal, a hamis banki igazolások alapján adott kitárolási engedély megadása előtt az áru a II. r. alperes tulajdonában volt, így a kukorica további kezeléséről a II. r. alperesnek, mint tulajdonosnak kell rendelkezni.

A felperesi jogelőd 2008. május 20-án és 22-én kelt leveleiben, utalva a rendőrségi határozattal szemben benyújtott panaszára, kérte alpereseket, hogy a panasz elbírálásáig a lefoglalt áru vonatkozásában semmilyen rendelkezést ne tegyenek, mert megszerezte annak tulajdonjogát.

Az I. r. alperes 2008. május 23-i levelében közölte, a kukorica tulajdonjogát akkor ismeri el, ha erről jogerős bírósági döntés születik. A kitárolás csak jogerős bírósági döntésben szereplő jogos tulajdonosnak lehetséges.

A II. r. alperes 2008. május 26-án kelt válaszlevelében a felperesi jogelőd tulajdonjogát vitatta.

A Fővárosi Ügyészség 2008. június 12-én kelt Nf.11.588/2008/11-II. számú határozatával a felperesi jogelőd panaszát elutasította, megállapítva, az áru lefoglalása indokolt volt, mivel az kétségtől bűncselekményből származik, ezért a nyomozóhatóság kukorica kiadására vonatkozó rendelkezése törvényes és megalapozott volt, a felperesi jogelőd tulajdoni igényét a II. r. alperessel szemben polgári eljárás útján érvényesítheti.

A felperesi jogelőd 2008. június 18-án előterjesztett keresetében I. r. alperest a telephelyén tárolt 27.400 tonna kukorica kiadására, a II. r. alperest ennek tűrésére kérte kötelezni, állítva, a 27.400 tonna kukorica tulajdonjogát kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen megszerezte, közraktárjegyek útján, az az áru tulajdonosa volt, tulajdonjog fenntartást sem az ajánlattételi felhívás, sem a 2131/93

EGK számú rendelet nem tartalmazott. I. r. alperes jogalap nélkül tagadta meg az áru kiadását.

A II. r. alperes a perindítást követően az árut értékesítette.

Felperesi jogelőd keresetét az értékesítésre tekintettel módosította. Módosított keresetében alpereseket az áru kiadhatósága hiányában elsődlegesen annak 1.709.760.000 forint és annak 2008. június 18-tól esedékes késedelmi kamata egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni, elsődlegesen az áru kiadhatósága hiányában jogalap nélküli gazdagodásra hivatkozva egyenérték címén, másodsorban kártérítés címén. Egyebek mellett előadta, a közraktári jegyek forgatmányozása útján tulajdonjogot szerzett a perbeli árun. Az I. r. alperes jogellenes magatartása abban állt, a 2008. május 20-i levelében közölt tiltása és saját írásban tett kötelezettségvállalása ellenére lehetővé tette, a II. r. alperes az ő áruját kitároltassa és eladja. Ezzel okozati összefüggésben az áru 1.709.760.000 forint összegű ellenértékével megegyező kár érte. Alperesek jogellenes magatartása miatt nem tudta az áru feletti rendelkezési jogát gyakorolni.

II. r. alperes tekintetében előadta, a jogellenes magatartását azzal valósította meg, magát valótlanul az áru jogos tulajdonosának állította és 2008. március 6-i levelében utasította az I. r. alperest az áru kitárolásának szünetelésére, ezzel megakadályozta az áru feletti rendelkezést. Vitatta, a II. r. alperes keresetösségi joggal rendelkezne a keretszerződés semmisségének megállapítására.

Alperesek a kereset elutasítását, felperesi jogelőd perköltségben marasztalását kérték. I. r. alperes egyebek mellett előadta, a kukorica, melynek ellenértéke megfizetését felperesi jogelőd kéri, művi közraktározott áru volt. Az áru lefoglalása 2008. április 18-án történt, felperesi jogelőd őt az áru átadás-átvételi jegyzőkönyv megküldésével az áru tulajdonjogának megszerzéséről 2008. április 24-én kelt levelével értesítette. Felperesi jogelőd az áru kiadását a Krtv. 16.§ (4) bekezdésében foglaltak ellenére a közraktártól nem kérte. Utalt arra is, a közraktár a Krtv. 23.§ (2) bekezdése értelmében a bűncselekményből származó árut a büntetőeljárással összefüggésben hozott jogerős határozat alapján köteles kiadni a határozatban megjelölt jogosítottnak. Az áru kiadására tehát nem volt jogosult, azt csak a közraktár adhatta volna ki, vagy adhatott volna utasítást neki a kiadásra. A Fővárosi Főügyészség határozatára figyelemmel pedig az áru csak a II. r. alperesnek volt kiadható. Felperesi jogelőd vele szembeni keresete ezért a kialakult bírói gyakorlat szerint is (EBH.2002.768., EBH.1999.39. és 78.) megalapozatlan. Hivatkozott arra is, a Fővárosi Főügyészség határozata szerint is a kukoricának a II. r. alperes a tulajdonosa, az bűncselekmény útján került az-hez, így az tulajdonjogot nem szerzett. Felperesi jogelőd sem szerezhette tulajdonjogot, mivel a perbeli jogügylet nem adásvétel, hanem termékértékesítési, illetve közraktározási szerződés.

A II. r. alperes előadta azt is, az a kukorica vételárát részére nem fizette meg, így a tulajdonjog átszállására nem került sor. A 2131/1993/EGK rendelet 16. cikk utolsó fordulata szerint, amennyiben az ajánlattevő a megállapított határidőn belül nem fizette meg a gabona vételárát, az intervenciós hivatal a szerződést a ki nem fizetett gabonára vonatkozóan érvénytelennek nyilvánítja. Az ajánlattételi felhívás VII. pontja szerint a ki nem fizetett gabonára a vevő nem tarthat igényt, amennyiben a részére odaítélt teljes árumennyiség ellenértékét nem utalja át a megjelölt időpontig. Vitatta felperesi jogelőd jóhiszeműségét.

Az által telefaxon megküldött banki igazolások hamisak voltak, azt az szóbeli tájékoztatása is alátámasztotta.

Önmagában az a tény, hogy felperesi jogelőd a közraktári jegyek útján kívánta a per tárgyát képező árukészletet megszerezni, nem mentesíti felperesi jogelődöt a kellő körültekintés és gondosság tanúsítása alól. Hivatkozott a Ptk. 4.§ (4) bekezdésére, miszerint a felperesi jogelőd az áru megszerzésekor nem járt el kellő körültekintéssel, nem győződött meg arról, az eladó valóban tulajdonosa-e az árunak. Kizárólag akkor tett lépéseket, amikor 2008. március 19-én értesítette arról, az áru tulajdonjoga az övé. 2008. április 16-án ugyan a közraktári jegyeket visszaváltotta, de az árut elszállítani már nem tudta, mert bűncselekmény miatt 2008. április 18-án a nyomozóhatóság lefoglalta.

Hivatkozott arra is, a felperesi jogelőd és az eladó között 2008. január 14-én megkötött szerződés a Ptk. 207.§ (5) bekezdése alapján semmis, mivel kölcsönszerződést leplez.

Utalt arra is, mivel közte és az között nem jött létre adásvételi szerződés, így annak érvénytelenítésére sem kerülhetett sor. Közte és az intervenciós tételekre sikeres pályázatot benyújtó felek között nem jön létre polgári jogi jellegű jogviszony, egymással szerződést nem kötnek, az intervenciós értékesítési eljárásra vonatkozó szabályok szerint intervenciós hivatalként, mint hatóság jár el.

Az elsőfokú bíróság 2010. január 14-én kelt és 2010. március 17-én kijavított 8.G.40.939/2008/46. számú ítéletével a keresetet elutasította, a felperesi jogelődöt alpereseknek 1.875.000 - 1.875.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

A, mint felperesi jogutód és az alperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2010. szeptember 30-án kelt 16.Gf.40.290/2010/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára utasította, rámutatva, a felperes az első fokú ítélet meghozatalát megelőzően több céggel történt összeolvadása folytán 2009. október 31-én a cégjegyzékből törlésre került, perbeli jogképesség hiányában vele szemben ítélet nem volt hozható.

(A megismételt eljárásban a beadvány folytán jogutódlással megszűnt, az elsőfokú bíróság megállapította a felperes perbeli jogutódlását.)

Időközben az I. r. alperes 2010. április 22-én felszámolás alá került.

A megismételt eljárásban felperes módosított, pontosított keresetében alpereseket kártérítés címén változatlanul 1.709.000.760 forint és ezen összeg 2008. június 18-tól a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata, valamint perköltség egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni, állítva, a kártérítés egyes elemei fennállnak. Hangsúlyozta, II. r. alperes az-vel kötött megállapodásban tulajdonjog fenntartással nem élt, ezért függetlenül az teljesítésétől jogelődje az-vel kötött adásvételi szerződéssel, s a közraktári jegyek forgatásával a kukorica felett tulajdonjogot szerzett. Utalt arra, a vételár megfizetésének esetleges elmulasztása tulajdonjog fenntartó nyilatkozat hiányában nem dologi jogi, hanem kötelmi jogi jogkövetkezményt von maga után, de csupán a II. r. alperes és az közötti jogviszonyban. Hangsúlyozta azt is, a Ptk. 368.§ (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel azonban a II. r. alperes esetleges tulajdonjog fenntartó nyilatkozata sem lenne releváns, mivel jóhiszemű, ellenérték fejében szerző félnek minősül. A vételár megfizetéséről II. r. alperesnek meg kellett volna győződnie, ennek elmulasztása rá nem hathat ki. A tulajdonjogot továbbá a közraktári jegyek forgatásával is megszerezte, a közraktári jegyek forgatásának joghatása a forgatmányos általi tulajdonszerzés. A közraktári jegy kibocsátását követően a jegy birtokosát az alapjogviszonytól függetlenül illetik meg a közraktári jegyhez kapcsolódó jogok tekintve a közraktári jegy forgatását követően a közraktári jegy az alapügylettől végleg és teljesen elkülönül, ez után az alapügyletből eredő kifogások nem érvényesíthetők. Ebből következően az és a II. r. alperes közötti jogviszony nem is vizsgálándó. Mint jogszerű jegybirtokos jogosult az áru kiszolgáltatására, ennek hiányában kártérítésre. A bírói gyakorlat értelmében a közraktári jegy birtokosának tulajdonjogát, valamint az áru kiadásához fűződő jogát a letevővel szemben indított büntető eljárás, valamint az alapügylet érvénytelensége sem érinti.

Utalt arra is, a PSZÁF a keretszerződésben alkalmazott struktúrát többször vizsgálta, megállapítása az volt, tevékenysége nem minősül finanszírozási tevékenységnek, az ténylegesen áruk vásárlására vonatkozó kereskedelmi tevékenység. A Ptk. 118.§ (1) bekezdésére alapítva is állította tulajdonjoga fennálltát, hangsúlyozva, a kukorica tulajdonjogának megszerzésekor jóhiszeműen járt el, a kukoricát ellenérték fejében, kereskedelmi forgalomban szerezte meg. Az adásvételi szerződést kötő ugyanis gabona, takarmány kereskedelmet főtevékenységszerűen végző, míg jogelődje vegyes körű nagykereskedelemmel foglalkozó cég volt. A kereskedelmi forgalomban való vétel tényét igazolja továbbá a kukorica tulajdonjogát megtestesítő közraktári jegyek forgatása is, mivel a közraktári jegyek jogszerű forgatásával történő adásvétel kereskedelmi forgalomban való vételnek minősül a bírói gyakorlat szerint is.

Alperesek jogsértő magatartása körében állította, annak ellenére, hogy a közraktár az árut részére felszabadította, I. r. alperes a Krtv. 29.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét megszegve az árut jogellenesen nem az árutulajdonos

jogelődjenek, hanem II. r. alperesnek adta ki. Ha a közraktár az árut kiadni nem tudja, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. I. r. alperes kártérítési felelőssége mentesülése körében pedig irreleváns a Krtv. 23.§ (2) bekezdésében írt rendelkezés, tekintve a Fővárosi Főügyészség határozata a kukorica felszabadítása iránti kérelmét követő két nappal kelt, így az I. r. alperes a kérelme megtagadásakor az ügyészség levelét még nem ismerhette.

II. r. alperes pedig jogellenesen járt el, amikor magát a kukorica tulajdonosának feltüntetve megtagadta a kukorica felszabadításához hozzájárulását (visszavonta a kitárolási engedélyeket), illetve a kukorica jogelődje javára való birtokba adását, majd a kukoricát értékesítette. II. r. alperes ezen jogellenes magatartásával a kukorica feletti tulajdonjogát, illetve a tulajdonjog részét képező valamennyi részjogot megsértette. A kár mértékét változatlanul a kukoricáért fizetett vételár összegében jelölte meg. Az ok- okozati összefüggés körében kiemelte, a kárt az I. r. alperes jogellenes kitárolása, illetőleg a kukorica tulajdonjogának II. r. alperes általi jogellenes követelése, majd értékesítése okozta,. Alperesek a kárt közösen okozták, ezért a Ptk. 344.§ (1) bekezdése alapján kárfelelősségük egyetemleges. II. r. alperes kárfelelőssége azonban az I. r. alperesi kitárolás jogszerű voltának megállapítása esetén önállóan is fennáll a tulajdonjogát képező kukorica értékesítése folytán.

I. r. alperes változatlanul a kereset elutasítását kérte. Perbeli nyilatkozatait fenntartva előadta, az áru kiadása iránt a közraktár és a felperesi jogelőd sem kereste meg. A lefoglalás tárgyában hozott „2008. április 16-án kelt” határozatot még a meghozatal napján „személyesen kézbesítették”, felperesi jogelőd április 24-én kelt levelét ezt követően kapta meg, nem volt más lehetősége, mint az árut II. r. alperesnek kiadni. A 2008. április 16-i átadás-átvételi jegyzőkönyv felvételekor nem volt jelen, azt részére később sem kézbesítették. Eljárása jogszerű volt, kártérítési felelőssége nem áll fenn.

Hivatkozott arra is, felperes a vele szemben indult felszámolási eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be, ezért vele szemben a perben igényt nem érvényesíthet.

II. r. alperes szintén a kereset elutasítását kérte. Előadta, a pályázati felhívás kiadására a 712/2007/EK bizottsági rendelet, valamint a 2131/1993/EGK bizottsági rendelet szerint került sor, hatóságként jár el, a közte és az közötti jogviszony elbírálásánál elsősorban ezen rendelkezések, és nem a Ptk. szabályai az irányadók. A nyertes pályázóval szerződést nem köt, a tétel elnyeréséről a pályázó közigazgatási határozatból értesült, ezen jogviszony egy közjogi-hatósági elemekkel átszőtt sajátos jogviszony. A pályázati felhívás azon rendelkezéséből, miszerint, ha a vevő a részére odaítélt árumennyiség ellenértékét a megjelölt határidőig nem utalja át, a ki nem fizetett gabonára nem tarthat igényt, valamint, hogy az áru felszabadítására és elszállítására csak az áruellenérték beérkezését követően kerülhet sor, az következik, közte és az között nem jött létre Ptk. szerinti adásvételi szerződés, illetve a gabona tulajdonjogának megszerzését kifejezetten a vételár teljes összegű megfizetésének feltételéhez kötötte. A vételár

megfizetése pedig nem történt meg, a tulajdonjog az-re nem szállt át. Utalt a 2131/93 EKG rendelet 16. cikkére, hangsúlyozva, a hivatal a szerződést a ki nem fizetett gabonára érvénytelennek nyilvánítja, ha a vevő a vételárat határidőben nem fizette meg. A sajátos jogviszonyban quasi tulajdonjog-fenntartással élt. A kitárolási engedély megadására az általi megtévesztése, szándékos tévedésbe ejtése folytán került csupán sor.

Amennyiben az adásvételi szerződés létrejötte megállapítható lenne, hangsúlyozta azt is, vele szemben az a vételár megfizetésével kapcsolatban megtévesztéssel szerződésszegést követett el, melyre tekintettel, legkorábban a 2008. március 19-i felpereshez intézett értesítésével a létrejött szerződéstől elállt, melynek eredményeként a szerződés a megkötésére visszamenő hatállyal megszűnt. Az eredeti állapot helyreállítása folytán az a gabona tulajdonjogát nem szerezte meg.

Utalt arra is, az már az ajánlattételkor tudta, hogy a vételárat nem fogja megfizetni. E bűncselekményt is megvalósító magatartása egyébiránt a szerződés érvénytelenségét is eredményezte, erre a Ptk. 236.§ (3) bekezdése alapján kifogásként hivatkozik.

Állította a kár és a magatartása közötti ok-okozati összefüggés nem áll fenn, a kialakult helyzetért kizárólag az a felelős, a kár tehát a Kft. magatartásával áll okozati összefüggésben.

A közraktári jegy forgatásával történt tulajdonszerzésre szintén hangsúlyozta, az érvénytelenül szerződött felperesi jogelőddel, az áru tulajdonjogát nem szerezte meg, az áru közraktározásával, a közraktári jegy kibocsátásával sem vált tulajdonossá, így tulajdonjogot sem ruházhatott át. A Ptk. 119.§-a szerint a bemutatóra szóló értékpapír átruházásánál is feltétel a Ptk. 117.§ (2) bekezdése szerinti érvényes jogcím megléte, ennek hiányában a közraktári jegyek átruházása sem érvényes.

Vitatta a Ptk. 118.§ (1) bekezdésére alapított kereskedelmi forgalomban történt tulajdonszerzést is. Kereskedelmi forgalomban ugyanis csak akkor történik a szerzés, ha a szerződést eladói pozícióban engedéllyel rendelkező és saját nevében eljáró természetes vagy jogi személy a jogszerűen végzett üzleti tevékenysége keretén belül köti. Az tekintetében a jogszerűség nem áll fenn, hiszen szándékosan megtévesztette, másrészt a felperesi jogelőddel kötött szerződés is inkább finanszírozási jellegű volt.

Az elsőfokú bíróság 2011. május 24-én kelt 8.G.41.962/2010/12. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte felperest alpereseknek 12.500.000 - 12.500.000 forint ügyvédi munkadíj, az államnak 1.386.600 forint eljárási illeték megfizetésére. Az ítélet indokolásában rögzítette, a felperes és az között létrejött szerződés semmissége, amelyre II. r. alperes kifogásként hivatkozott, az perben állása nélkül nem volt vizsgálható. A továbbiakban azt vizsgálta, felperesi jogelő tulajdonjogot szerzett-e az-vel kötött szerződés alapján, melynek keretében mindenekelőtt az tulajdonosi mivoltát értékelte. Rámutatott, a 2131/93. EKG rendelet 16. cikke értelmében, ha az ajánlattevő a megállapított határidőben a vételárat nem fizeti meg, az intervenció hivatal a szerződést a ki nem fizetett

gabonára vonatkozóan érvénytelennek nyilvánítja, a pályázati felhívásban foglalt szerint is a ki nem fizetett gabonára a vevő nem tarthat igényt.

A II. r. alperes az áru átruházását, így annak birtokba adását a vételár kifizetéséhez kötötte.

A II. r. alperes a vételár kifizetésének tudatában adta az árura a kitárolási engedélyt, így a tulajdonszerzéshez az áru szükséges birtokba adása a vételár kifizetésének feltételezésével történt. Az ugyanakkor a vételárat a II. r. alperesnek nem fizette meg, ezért az az áru felett tulajdonjogot nem szerzett. Átruházással főszabályként csak a dolog tulajdonosától lehet tulajdonjogot szerezni. A nem tulajdonostól történő tulajdonszerzés tekintetében, vizsgálva, hogy a szerződés kereskedelmi forgalomban történő eladásnak minősül-e, kifejtette, kereskedelmi forgalomban történő eladásról akkor lehet szó, ha a jogügyletet engedéllyel bíró természetes vagy jogi személy üzletkörén belül eladóként kötötte meg. A kereskedelmi forgalomban eladott dolgon történő tulajdonszerzés azonban nem értelmezhető kiterjesztően. A keretszerződés célja az-nek a készletek lassú értékesítéséből eredő finanszírozási problémáinak a megoldása volt, ezt támasztja alá az opciós díj fizetési kötelezettsége is. Így a keretszerződés alapján kötött adásvételi szerződés nem tekinthető a Ptk. 118.§ (1) bekezdésében foglaltak szerinti kereskedelmi forgalomban történő eladásnak. A Ptk. 118.§ (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállásának vizsgálata körében rögzítette, a II. r. alperes birtokából az áru olyan banki - feltételezhetően nem valós - bizonylat megküldése alapján került ki, melyről utóbb megállapítást nyert, a vételár kifizetését nem tanúsítja. Ebből következően nem csak az, hanem a további vevő, a felperesi jogelőd, felperes sem szerezhette tulajdonjogot az árun. Ilyen áru tulajdonjoga ugyanis kereskedelmi forgalmon kívüli további eladások esetén sem szerezhető meg, ezért a kereset a Ptk. 118.§ (2) bekezdésében foglalt három együttes feltétel meglétének hiányában nem megalapozott.

A kártérítés tekintetében rögzítette, felperes kára az-nek kifizetett vételár, melynek bekövetkeztét az idézte elő, olyan áru értékesítése történt részére, amelyre jóhiszeműen és ellenérték fejében vásárló sem szerezhette más személy joga folytán gyakorolható tulajdonjogot. Ezért a II. r. alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg. Az I. r. alperes a Krtv. 23.§ (2) bekezdése értelmében pedig nem tartozik kártérítési felelősséggel a közraktári jegy birtokosának, mivel a bűncselekményből származó árut a büntetőeljárással összefüggésben hozott jogerős határozat alapján köteles kiadni a határozatban megjelölt jogosítottnak.

A közraktári jegyek forgatásával történő tulajdonszerzés vonatkozásában ugyancsak rámutatott, az I. r. alperes kártérítési felelőssége a Krtv. 23.§ (2) bekezdése értelmében nem áll fenn, mert jogerős határozat alapján történt az áru kiadása a II. r. alperesnek. A Krtv. 25.§ (1) bekezdése alól, mely szerint az árujegy és zálogjegy együttes birtoklása a közraktárban elhelyezett áru kiszolgáltatásának igénylésére jogosít, a Krtv. 23.§ (2) bekezdése ad kivételt. Felperes, mint a közraktári jegy birtokosa, ezáltal sem az I. r. alperessel, sem a II. r. alperessel szemben az áru kiadására, ennek hiányában az áru értékének megtérítésére nem jogosult.

A továbbiakban a Cstv. 37.§-ában foglaltakra utalva kitért arra, felperes az I. r. alperessel szembeni felszámolási eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be, mely

mulasztás a hitelezői követelése megszűnését eredményezte, jogvesztés következett be. A jogvesztésnek pedig az a következménye, nem csupán az igény érvényesítésének, kikényszerítésének szűnik meg a lehetősége, hanem megszűnik, elenyészik maga az igény is (BH. 2010. 303.) Felperes keresete ezen indokra is tekintettel megalapozatlan.

Az ítélettel szemben felperes fellebbezett, II. r. alperes pedig az ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezésével szemben csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

Felperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet keresete szerinti megváltoztatását, másodsorban az ítélet részbeni megváltoztatását, II. r. alperes 1.709.000.760 forint és ezen összeg 2008. június 18-tól a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A.§-a szerinti késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére kötelezését, harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára utasítását, negyedlegesen az ítélet részbeni megváltoztatását, a perköltség 750.000 forintra leszállítását kérte.

Változatlanul állította, a Krtv. 25.§ (1) bekezdése értelmezése körében a bírói gyakorlat konzekvens abban, a közraktári jegyek forgatásának joghatása a forgatmányos általi tulajdonszerzés. Az elsőfokú bíróság jogszabályellenesen figyelmen kívül hagyta a közraktári jegy azon absztrakt jellegét, hogy a közraktári jegy kibocsátást követően a közraktári jegy birtokosát az alapjogviszonytól, az az egyes megelőző jogviszonyoktól függetlenül illetik meg a közraktári jegyhez kapcsolódó jogok. Ezért az és a II. r. alperesi jogviszony nem is lett volna vizsgálható, a felperes tulajdonjogát a közraktári jegyek birtoklásának ténye alapján el kellett volna fogadni. A közraktári jegy forgatása esetén a közraktári jegy által megtestesített áru tulajdonjogának vizsgálata során a kizárólag csak a közraktári jegy birtoklásának ténye vizsgálható, az alapügylet (megelőző jogügylet) irreleváns. Az elsőfokú bíróság a perbeni jogkérdést jogellenesen az alapjogviszony alapján bírálta el. A tulajdonszerzés azonban a Ptk. tulajdonjogszerzésre vonatkozó szabályai alapján is levezethető. Az és a II. r. alperes között létrejött adásvételi szerződésben ugyanis az eladó II. r. alperes tulajdonjog fenntartással nem élt, így az egyéb tulajdonjog szerzés feltételeinek teljesülésére tekintettel az a II. r. alperestől a kukorica tulajdonjogát megszerezte. A vételár megfizetésének elmaradása tulajdonjog fenntartás hiányában csupán egy elszámolási viszonyt eredményezett az és a II. r. alperes között. Az elsőfokú bíróság ebből következően a Ptk. 365.§ (1) bekezdése és a 277.§ (1) bekezdése szerinti kötelmi jogi következmények helyett tévesen dologi jogi jogkövetkezményeket fűzött a vételár megfizetésének elmulasztásához. A jogkövetkezmények helyes alkalmazása mellett tulajdonszerzésének hiánya nem lett volna megállapítható. Hangsúlyozta, a kukorica tulajdonjogát 2008. január 14-én megszerezte. A vételárat az-nek megfizette, az adásvétel körében nem vitatottan jóhiszeműen járt el. Jóhiszeműségét igazolja, a kukoricát a kukorica tulajdonjogának igazolására kiállított közraktári jegyek forgatása útján szerezte meg.

Nem értékelhető terhére a II. r. alperes azon súlyosan gondatlan eljárása, nem ellenőrizte a bemutatott átutalási megbízásban foglaltak teljesítését.

Arra az esetre, ha az lenne megállapítható, az a II. r. alperestől nem szerezte meg a kukorica tulajdonjogát, a kereskedelmi forgalomban történt tulajdonszerzésére nézve fenntartotta, megismételte az első fokú eljárásban előadottakat.

Állította, a bírói gyakorlat értelmében, a kereskedelmi forgalomban való vétel elbírálása körében irreleváns, hogy a szerződést kötő felek milyen céllal kötötték az adásvételi szerződést. A kereskedelmi forgalomban való adásvétel tényét nem a szerződés célja, hanem az határozza meg, azt a szerződést kötő felek, mint jelen esetben is az üzleti körökben kötötték. Egyébiránt a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete is megállapította, a tevékenysége nem minősül finanszírozási (hitelezési) tevékenységnek, az ténylegesen áruk vásárlására irányuló kereskedelmi tevékenység. Utalt arra is, téves és jogszabálysértő az elsőfokú bíróság Ptk. 118.§ (2) bekezdése körében tett megállapításai is. A Ptk. 118.§ (2) bekezdése szerint tulajdonszerzésének nem akadályozója ugyanis, hogy az nem tulajdonos, s az sem, hogy az a II. r. alperessel való jogviszonyában rosszhiszeműen járt el. A Ptk. 118.§ (2) bekezdése esetén ugyanis nem az eladó, hanem a vevő magatartását kell vizsgálni. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon állapította meg, a perbeli kukorica tulajdonjoga a II. r. alperest illette meg, s ekként a II. r. alperes a kukorica értékesítésével jogszabályt nem sértett. Változatlanul állította azt is, I. r. alperes a Krtv. 29.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét megszegve a közraktározott árut jogellenesen nem az áru tulajdonosának, neki, hanem a II. r. alperesnek adta ki. Ha a közraktár az árut kiadni nem tudja, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. Az elsőfokú bíróság az I. r. alperes kártérítési felelőssége mentesülése körében jogszabályellenesen hivatkozott a Krtv. 23.§ (2) bekezdésében foglaltakra. A Fővárosi Főügyészség határozata ugyanis két nappal, a kukorica felszabadítására vonatkozó felperesi kérelmet követően kelt, ekként az I. r. alperes a felperesi kérelem megtagadásakor a Fővárosi Ügyészség levelét nem ismerhette. A Fővárosi Főügyészség pedig döntésének meghozatalakor nem vizsgálhatta, hogy a kukorica betárolását követően a közraktári jegyeket időközben az ráforgatta.

A II. r. alperes jogellenesen járt el, amikor magát a kukorica tulajdonosának feltüntetve megtagadta a kukorica javára való felszabadítását, birtokba adását, majd a kukorica I. r. alperes általi felszabadítását követően maga értékesítette.

Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt is, a kárt nem az alperesek okozták. A perköltség körében a megismételt eljárásban kifejtett alperesi jogi képviselői tevékenységekre, valamint a hatályon kívül helyezett ítéletben megállapított perköltség összegére figyelemmel sérelmezte a perköltség eltúlzott mértékét.

Egyebekben a megismételt eljárásban előadottakat fenntartotta.

II. r. alperes csatlakozó fellebbezésében az ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását, felperes pertárgyértékhez igazodó perköltségben marasztalását kérte a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-a alapján.

Fellebbezési ellenkérelmében az ítélet csatlakozó fellebbezésével nem érintett része helybenhagyását kérte. Utalva a 2131/93 EGK rendelet 16. cikkére előadta, bizonyított tény, az a kukorica vételárát részére nem fizette meg, így az árukészlet tulajdonjogának átszállására nem került sor, továbbra is a tulajdonát képezte, ezért annak értékesítésére az nem volt jogosult. Az tulajdonszerzésének feltétele volt a vételár tényleges megfizetése. Tehát nem pusztán elszámolási viszony keletkezett a felek között, hanem továbbra is tulajdonosként rendelkezhetett az áruval. Vitatta, hogy nem járt el kellő körültekintéssel az ügylet megkötése során. Tekintve, az nem vált tulajdonossá, és így az áru átruházására sem volt jogosult, felperes a Ptk. 117.§ (1) bekezdése alapján nem szerezhette tulajdonjogot az árukészleten. A nem tulajdonostól való tulajdonszerzés körében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hangsúlyozva, felperes az árut nem tulajdonszerzés érdekében vásárolta meg, hanem azért, hogy az eladó finanszírozási problémáinak megoldását elősegítse. Így a szerződés alapján létrejött adásvétel nem tekinthető a Ptk. 118.§ (1) bekezdése értelmében kereskedelmi forgalomban létrejött jogügyletnek. A Ptk. 118.§ (2) bekezdése tekintetében azt emelte ki, „rábízás” alatt a tulajdonos és a szóban forgó személy megállapodása értendő. Tekintettel arra, hogy a megállapodás minden esetben tudatos cselekvést feltételez, nem tekinthető az olyan személynek, akire a tulajdonos a dolgot rábízta, mivel nem a saját meggyőződése alapján, hanem a megtevesztés eredményeként szolgáltatotta ki az árut. A közraktári jegyek forgatásával történő tulajdonszerzés tekintetében megismételte, az áru közraktári átvételével és a közraktári jegy kibocsátásával a letevő nem válik az áru tulajdonosává, akkor, ha korábban nem szerezte meg az áru tulajdonjogát. A Krtv. 23.§ (2) bekezdése tekintetében arra az álláspontra helyezkedett, a jogbiztonság védelme megkívánja, hogy a közraktár, amikor bűncselekménnyről már tudomása van, de a határozat még hiányzik, akkor is megtagadhassa az áru kiadását. Azt, hogy a közraktár jogszerűen járt el, az is alátámasztja, a Fővárosi Főügyészség határozatában kimondta, hogy az árut részére kell kiadni. Ebből következően az egyébként tulajdonában álló árukészletet jogszerűen vette birtokba, magatartása tehát nem volt jogellenes. A kárt közvetlenül az által elkövetett csalás idézte elő.

I. r. alperes az ítélet vele szembeni keresetet elutasító, valamint felperest perköltségben marasztaló rendelkezése helybenhagyását kérte helyes indokai alapján.

Felperes az alperes csatlakozó fellebbezése tekintetében a perköltségre nézve fenntartotta a fellebbezésében foglaltakat.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés, a csatlakozó fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül, s a felperes

fellebbezését részben megalapozottnak, II. r. alperes csatlakozó fellebbezését megalapozatlannak találta.

A csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) tartalmaz rendelkezést a felszámolási eljárásban történő hitelezői igénybejelentésre, az igénybejelentés elmulasztásának jogkövetkezményére.

A 37.§ (1) bekezdése szerint az adóssal szemben fennálló olyan követeléseket, amelyeket a felszámolás közzétételétől számított 40 napon túl, de 180 napon belül jelentettek be, a felszámoló nyilvántartásba veszi, és kielégíti, ha az 57.§ (1) bekezdésében felsorolt tartozások kiegyenlítése után van rá vagyoni fedezet.

A felszámolás alatt keletkezett és felszámolási költségnek nem minősülő követelések bejelentése határidejét a (2) bekezdés szabályozza.

A (3) bekezdés kimondja, az (1)-(2) bekezdésekben foglalt esetekben a 180 napos határidő elmulasztása jogvesztéssel jár.

Az I. r. alperes a per tartama alatt 2010. április 20-án felszámolás alá került.

Felperes a 180 napos jogvesztő határidőben a perben érvényesített követelésére nézve a felszámolási eljárásban hitelezői igényt nem jelentett be, ezen anyagi jogi igénye tehát a jogszabály erejénél fogva elenyészett, megszűnt, ez idő szerint tehát nem áll fenn felperesnek az I. r. alperessel szembeni keresetében érvényesített követelése, amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan rámutatott, a kereset I. r. alperessel szemben megalapozatlan, helytállóan utasította el ezért az elsőfokú bíróság az I. r. alperessel szemben a keresetet.

Helytállóan rendelkezett továbbá a pereszes felperest terhelő perköltség mértékéről is, mivel az 1.709.000.760 forint pertárgyértékre, a per egyszerűnek nem minősülő jogi megítélésére, a per tartamára, az I. r. alperes részére a Fővárosi Ítéltábla által már megállapított másodfokú perköltség összegére, és az I. r. alperesi jogi képviselő által kifejtett ügyvédi munkára figyelemmel a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja és 4/A §-a szerint a pertárgyérték alapul vételével számítható 19.290.000 forint + áfa összegű perköltséghez képest az I. r. alperes javára megítélt az áfát is magában foglaló 12.500.000 forint nem tekinthető eltúlzottnak.

Egyebekben az elsőfokú bíróság I. r. alperes tekintetében azt is helytállóan jegyezte meg, utalva a Krtv. 23.§ (2) bekezdésében foglaltakra, hogy nem követett el jogsértést a perbeli kukorica kiadása tekintetében, a nyomozati hatósági határozat a raktározást végző I. r. alperest kötötte.

Az elsőfokú bíróság a II. r. alperessel szembeni kereseti követelés tükrében helytállóan indult ki annak vizsgálatából, felperes megszerezte-e a perbeli kukorica tulajdonjogát, s ezért azon okból, hogy az áruhoz nem jutott hozzá, felperes kifizetett vételárral azonos összegű kára a II. r. alperes magatartására vezethető-e vissza.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azonban e körben az elsőfokú bíróság téves jogkövetkeztetésre jutott, tévedett annak megállapításával, felperes a perbeli kukoricán nem szerzett tulajdonjogot, az áru II. r. alperes tulajdonában maradt.

A Ptk. 365.§ (1) bekezdése kimondja, adásvételi szerződés alapján az eladó köteles a dolog tulajdonát a vevőre átruházni, és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni.

Ha bármely fél a szerződéses kötelezettségét nem teljesíti, e mulasztás vele szemben kötelmi jogi igényt alapoz meg.

A Ptk. 117.§ (1) bekezdése értelmében átruházással főszabályként csak a dolog tulajdonosától szerezhető tulajdonjog.

A (2) bekezdés szerint a tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges. Az átadás a dolog tényleges birtokba adásával vagy más olyan módon mehet végbe, amely kétségtelenné teszi, hogy a dolog az átruházó hatalmából a tulajdonjog megszerzőjének hatalmába került.

E főszabály alóli egyik kivételt jelenti a Ptk. 118.§ (1) bekezdésében szabályozott, a kereskedelmi forgalomban kötött adásvételi szerződéssel történő tulajdonszerzés.

A Ptk. 118.§ (1) bekezdése kimondja, kereskedelmi forgalomban eladott dologon a jóhiszemű vevő akkor is tulajdonjogot szerez, ha a kereskedő nem volt tulajdonos.

A kereskedelmi forgalom fogalmát a Ptk. nem határozza meg, e körben a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény ad eligazítást.

A 2.§ 5. pontja szerint forgalmazásnak minősül valamely termék kereskedelmi tevékenység keretében történő értékesítése is, a 9. pont szerint kereskedelmi tevékenység a kis-, illetve nagykereskedelmi tevékenység, valamint a kereskedelmi ügynöki tevékenység, míg a 11. pont szerint kereskedő az, aki kereskedelmi tevékenységet folytat.

A gabona intervenciójáról szóló 101/2005.(X.28.) FVM rendelet 20.§ (1) bekezdése szerint az MVH a felvásárolt intervenció gabonakészletet az intervenció tárolásra vonatkozó követelményeknek megfelelő raktárakban tárolja, míg a 21.§ (1) bekezdése és (4) bekezdése értelmében a készletek értékesítésére ajánlattételi felhívásokat tesz közzé.

Az intervenció hivatalok birtokában lévő gabonafélék értékesítési eljárásának és feltételeinek megállapításáról szóló 2131/93/EGK határozza meg az intervenció gabonafélék pályáztatásának rendjét.

A 15. cikk szerint az intervenció hivatalok a pályázat eredményéről haladéktalanul értesítik az ajánlattevőket. A szerződés odaítélésére vonatkozó közleményeket az értesítést követő három munkanapon belül ajánlott levélben vagy telefaxon juttatják el a sikeres ajánlattevőkhöz.

A 16. cikk úgy rendelkezik, az odaítélt szerződésben foglalt azon gabonát, amelyet a fizetésre megállapított határidőn belül nem szállítanak el, minden szempontból az említett határidő lejártakor elszállítottaknak kell tekinteni.

Ha a sikeres ajánlattevő az első bekezdésben megállapított határidőn belül nem fizette meg a gabona vételárát, az intervenció hivatal a szerződést a ki nem fizetett gabonára vonatkozóan érvényteleníti.

Az idézett FVM rendelet értékesítésről beszél, az EGK rendelet a gabona sikeres pályázónak a vételár ellenében történő odaítélését pedig saját szóhasználata szerint is egyértelműen szerződésnek tekinti.

Az intervenció gabona értékesítésére kiírt ajánlattételi felhívásra benyújtott sikeres ajánlat elfogadásával tehát a gabona értékesítésére (adásvételére) nézve szerződés jön létre.

A közraktári szerződésre, a közraktár által kibocsátott közraktári jegyekre, a közraktári szerződés alanyainak, valamint a jegybirtokos jogaira és kötelezettségeire a közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény (Krtv.) tartalmaz szabályozást.

A Krtv. 1.§ (2) bekezdése értelmében a közraktári tevékenységnek az áru közraktári szerződés alapján a Krtv-ben meghatározott módon történő tárolása és őrzése, a közraktári jegy kibocsátása, valamint az áru kiszolgáltatása minősül.

A (3) bekezdés szerint a közraktári jegy a közraktári szerződés alapján letétbe vett áuról kiállított rendeletre szóló értékpapír, mely a közraktár részéről az áru

átvételének elismerését jelenti, és a kiszolgáltatásra vonatkozó kötelezettségét bizonyítja.

A 14.§ (1) bekezdése értelmében, közraktári szerződés alapján a közraktár köteles a nála letett árut időlegesen megőrizni és arról közraktári jegyet kiállítani.

A 20.§ (1) bekezdése szerint a közraktár a közraktározást saját raktárban vagy művi raktárban végezheti.

A 25.§ (1) bekezdése kimondja, az árujegy és a zálogjegy együttes birtoklása jogosít a közraktárban elhelyezett áru kiszolgáltatásának igénylésére.

A 26.§ (1)-(2) bekezdése értelmében a közraktári jegy vagy bármely részének átruházása a közraktári jegy vagy egy részének a jegy hátoldalára írt átruházó nyilatkozattal és az átruházó (cégszerű) aláírásával (forgatás útján) történhet.

A 29.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében a közraktár köteles kiszolgáltatni a nála elhelyezett árut annak, aki az árujegyet és a zálogjegyet részére visszaadja.

Az idézett rendelkezésekből továbbá az is leszűrhető, a közraktári jegy értékpapír jellegéből következően a közraktári jegy (áru- és zálogjegy) birtokosa és a közraktár között egy - a letevő és a közraktár között létrejött közraktározási jogviszonytól (alapjogviszonytól) független - absztrakt jogviszony keletkezik. A jegybirtokos a közraktárral szemben a közraktározott áru tekintetében tulajdonosként rendelkezhet, a közraktár köteles a nála elhelyezett árut annak a közraktári jegy áru-és zálogjegy együttes birtokosának kiszolgáltatni, akit a hátiratok összefüggő láncolata - ideértve az üres forgatmányt is - igazol.

A Ptk. 339.§ (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az adott ügyben a pályázati felhívás egyebek mellett az ellenérték megfizetésének határidejére, az ellenérték megfizetése elmulasztásának azon jogkövetkezményére tartalmazott rendelkezést, miszerint a vevő a ki nem fizetett árumennyiség vonatkozásában elveszíti a letétbe helyezett biztosítékot és a ki nem fizetett gabonára nem tarthat igényt.

Ugyanakkor a kukoricára vonatkozó kitárolási engedély megadását a vételár befizetését igazoló pénzügyi igazolás telefax útján történő megküldéséhez kötötte.

II. r. alperes az, mint nyertes pályázó vételi ajánlatát elfogadta, majd 2007. augusztus 27-én és augusztus 31-én a teljes árumennyiségre megadta a kitárolási engedélyt, ezzel pedig az árut az vevő birtokába, hatalmába bocsátotta, rendelkezésébe adta.

Ezt követően az 2007. december 10-én a 27.400 tonna kukoricát közraktározta, majd 2008. január 14-én a felperesi jogelőddel (.....) megkötött szerződéssel azt felperesi jogelődnek 1.709.760.000 forint vételáron eladta, az üres forgatmánnyal ellátott közraktári jegyeket a felperesi jogelőd birtokába adta.

Az eladó a szerződéskötés időpontjában takarmánykukorica termékek forgalmazásával foglalkozó gazdálkodó szervezet volt, így a Ptk. 118. § (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem vitásan kereskedőnek, a kukorica felperesi jogelődnek eladása kereskedelmi tevékenységnek, kereskedelmi forgalomnak minősült, tekintet nélkül az adásvételi szerződés megkötése keretszerződésben megfogalmazott céljára.

Felperesi jogelőd jóhiszemű vevői minősége sem vonható kétségbe, tekintve az áru ellenértékét az-nek megfizette, s az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában az áru tulajdonjoga feletti vitáról még nem lehetett tudomása, II. r. alperestől csupán 2008. március 19-én értesült arról, a közraktározott áru ellenértékének II. r. alperesnek kifizetése ténylegesen nem történt meg, ezen okból II. r. alperes az árut továbbra is a tulajdonának tekinti.

II. r. alperes a perben az tulajdonszerzésének megállapíthatósága esetére arra is hivatkozott, felperesi jogelőd azon okból sem szerezhette meg az-tól a kukorica tulajdonjogát, mivel a fenti, 2008. március 19-i felpereshez intézett értesítésével az-vel létrejött szerződéstől elállt.

A Ptk. 320. § (1) bekezdése értelmében ugyanakkor az elállási jog szerződés vagy jogszabály rendelkezése alapján gyakorolható, méghozzá a másik félhez intézett nyilatkozattal.

Nem vizsgálva, II. r. alperest az elállás joga megillette-e, értelemszerűen nem a szerződő félhez címzett jognyilatkozat az elállás szerződést felbontó joghatását sem válthatta volna ki.

A fentiek szerint tehát 2008. március 19-én a felek számára nyilvánvalóvá vált a kukorica vitás tulajdoni helyzete, e körben 2008. április 3-án egyeztetést is tartottak.

Majd ezt követően felperesi jogelőd, mint a közraktári jegyek jogos tulajdonosa 2008. április 16-án a közraktárból az árut kiváltotta, mivel azonban 2008. április 18-án a Rendőrkapitányság a kukorica lefoglalását elrendelte, 2008. április 24-én, amikor felperesi jogelőd az áru kiváltásáról az átadás-átvételi jegyzőkönyv megküldésével I. r. alperest értesítette, az áru már nem volt kiadható részére. Felperesi jogelőd az árut egyébiránt nem kívánta kitárolni, a további raktározására nézve I. r. alperestől szerződéstervezetet kért.

Kétségtelen az is, a nyomozati hatóság a kukoricát II. r. alperesnek, mint az áru pályázat kiírás kori tulajdonosának rendelte kiszolgáltatni. Ez azonban a tulajdoni vitát nem döntötte el, felperesi jogelőd tulajdonjogát illetően a Fővárosi Főügyészség sem foglalt állást.

Felperesi jogelőd tulajdoni igényét, az akkor még meglévő áru kiadása iránti igényét a kereset benyújtásával 2008. június 18-án, késlekedés nélkül érvényesítette. II. r. alperes azonban a per tartama alatt a kukoricát értékesítette, felperes pedig keresetét módosítva, mint a kukorica tulajdonosa II. r. alperest kártérítés megfizetésére kérte kötelezni, állítva, alperes jogosulatlanul, jogellenesen rendelkezett a tulajdonát képező kukoricával, ebből következően a kukoricáért az-nek fizetett vételárral megegyező mértékű, 1.709.000.760 forint kára keletkezett.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint felperesi jogelőd legkésőbb az-vel, mint gabonakereskedővel kötött adásvételi szerződéssel, 2008. január 14-én megszerezte a 27.400 tonna kukorica tulajdonjogát, II. r. alperes pedig azzal a magatartásával, hogy a per tartama alatt az árut értékesítette, meghiúsította annak felperes részére kiadhatóságát, mindezzel felperesnek, mint az áru tulajdonosának kárt okozott.

Azt kellett tehát megállapítani, felperesnek a II. r. alperes magatartására visszavezethetően keletkezett a vételárban megnyilvánuló kára, tévesen utasította el ezért az elsőfokú bíróság a II. r. alperessel szembeni kártérítési követelést.

Tekintve, a II. r. alperes az eljárásban a kár összegét, a késedelmi kamat felperes által megjelölt mértékét, fizetésének kezdő időpontját nem tette vitássá, a Fővárosi Ítéltábla felperes II. r. alperessel szembeni keresetét az összecszerűség tekintetében is megalapozottnak tekintette.

A II. r. alperes a kereseti követelés tekintetében peresztes lett, ezért az elsőfokú bíróság ítéletében részére megállapított perköltség felemelésére vonatkozó csatlakozó fellebbezése nem vezethetett eredményre.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a II. r. alperessel szembeni keresetet elutasító részében a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján a perköltségre is kiterjedően a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, míg az ítélet az I. r. alperessel szembeni keresetet elutasító részében, ideértve az ítélet felperest I. r. alperesnek ügyvédi munkadíj, valamint az államnak 693.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezését is, szintén a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az I. r. alperes tekintetében peresztes felperest a Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja, (4)-(6) bekezdése, valamint 4/A.§-a alkalmazásával kötelezte az I. r. alperes ügyvédi munkadíjból álló, a jelen eljárásban kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos másodfokú perköltsége megfizetésére.

A Fővárosi Ítéltábla a II. r. alperest a Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja, (4)-(5)-(6) bekezdése, valamint 4/A.§-a alkalmazásával kötelezte a felperes ügyvédi munkadíjból álló, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos első- és másodfokú együttes mérsékelt összegű perköltség megfizetésére.

II. r. alperes személyes illetékmentességére figyelemmel az előző másodfokú eljárásban le nem rótt 693.000 forint fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A jelen megismételt másodfokú eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51.§ (1) bekezdése alapján illetékmentes, ezért a felperes a fellebbezésén lerótt 900.000 forint fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 80. § i) pontja alapján az adóhatóságtól visszaigényelheti.

Budapest, 2012. január 20.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Molnár József s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Sárközi Veronika
bírószági ügyintéző